

ความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปี พ.ศ. 2544

นิตยา คุ่มพงษ์¹
เมรีนา ปลื้มปัญญา²
มานิตย์ มัลลวงศ์³

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ความต้องการสินเชื่อ และภาระหนี้สิน ตลอดจนปัญหา และแนวทางแก้ไขของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2544 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการสอบถามข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 5 ภาค คือเหนือ กลาง ใต้ ตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 16 วิทยาเขต/คณะ/สถาบัน จำนวน 452 ตัวอย่าง โดยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับรายได้ (ตำแหน่งทางวิชาการ) คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ครู 1 ครู 2 อาจารย์ 1 ระดับ 3-5

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ อาจารย์ 2 ระดับ 6-7

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ อาจารย์ 3 ระดับ 8

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์

และแต่ละกลุ่มได้แบ่งออกตามลักษณะของสินเชื่อเพื่อการบริโภค 3 ประเภทคือ เพื่อการเคหะสงเคราะห์ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ หรือเพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว โดยศึกษาเฉพาะแหล่งสินเชื่อที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้น

ผลการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ข้าราชการครู ทั้ง 3 กลุ่ม ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพลักษณะสมรสมากที่สุด มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท มีผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) มากที่สุดจำนวน 2 คน เฉพาะข้าราชการครู กลุ่มที่ 2 เท่านั้นที่มีภาระค่าใช้จ่ายทั้งคนในครอบครัวและนอกครอบครัว

ผลการศึกษาด้านภาระหนี้สินและปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า พฤติกรรมในการเลือกใช้สินเชื่อส่วนใหญ่จะเป็นสินเชื่อเพื่อการเคหะมากที่สุด และแหล่งที่มาของสินเชื่อจะเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมากที่สุด ที่เหลือเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรวมกันทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 54.20 อีกประมาณร้อยละ 45.80 ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน และสถาบันการเงินอื่นๆ ด้านค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สิน ข้าราชการครูส่วนใหญ่จะมีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค

¹ อาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ

² รองศาสตราจารย์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ

³ อาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ

บริโภคและชำระหนี้คืนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.23 โดยเฉพาะ กลุ่มที่ 1 จะมีภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละถึง 93.36 ส่วนด้านปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู พบว่าข้าราชการครูที่มีปัญหาด้านหนี้สินระดับมาก จะมีปัญหาเรื่องอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมที่สูง ข้าราชการครูที่มีปัญหาระดับปานกลางถึงน้อยจะมีปัญหาเรื่องความไม่สะดวกที่ได้รับจากการบริการของเจ้าหน้าที่ของแหล่งเงินทุน และระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ที่สั้นไป ด้านสาเหตุที่สำคัญที่สุด ในการขอกู้ยืมเงิน คือรายได้จากเงินเดือนที่ต่ำไปไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน ปัญหาจากการมีหนี้สินมีบ้างเล็กน้อยในเรื่องของการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ ความต้องการสินเชื่อ ข้าราชการครูได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการสินเชื่อ ผลกระทบเมื่อปัจจัยเหล่านั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไป และการพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินเชื่อ ทั้ง 3 ประเภท ของข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า

ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 1 ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว คือ ราคาบ้าน (Px_1) รายได้ผู้กู้ (Y) อัตราดอกเบี้ย (Int) ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ (per) ทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ (A) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการสินเชื่อหรือตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 99.35 ($R^2 = 99.35$)

ทำนองเดียวกันฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 2 ตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัว ดังกล่าว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 98 ($R^2 = 98.00$)

ฟังก์ชัน ความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ กลุ่มที่ 2 ตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัว คือ ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวก หรือเงินต้นเพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว (Px_2) รายได้ผู้กู้ (Y) อัตราดอกเบี้ย (Int) ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ (per) ทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ (A) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลง ปริมาณความต้องการสินเชื่อ หรือตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 94.00 ($R^2 = 94.00$)

ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ และเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 3 ตัวแปรอิสระทั้งหมด สามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการสินเชื่อหรือตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 99.00 ($R^2 = 99.00$) เช่นเดียวกัน

ส่วนผลของการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามหรือพฤติกรรมในการกู้ยืมเงินของ ข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่มในสินเชื่อทุกประเภท พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยพิจารณาจากค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อ ได้แก่ ปัจจัย ราคาบ้าน ราคารถยนต์ ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวก โดยความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อต่อราคารถยนต์ มีค่ามากกว่า 1 ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อต่อราคาบ้านและราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกอื่นๆ มีค่าน้อยกว่า 1 ตามลำดับ

ในส่วนสุดท้าย เป็นการพยากรณ์ความต้องการสินเชื่อของข้าราชการครู ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 มีปริมาณความต้องการสินเชื่อ ทั้ง 3 ประเภท อยู่ระหว่างประมาณ 242,840.88 บาท ต่อราย ถึง 601,847.89 บาทต่อราย

กลุ่มที่ 2 มีปริมาณความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทอยู่ระหว่างประมาณ 301,410.55 บาท ต่อราย ถึง 1,029,048.86 บาทต่อราย

กลุ่มที่ 3 มีปริมาณความต้องการสินเชื่อ ทั้ง 3 ประเภท อยู่ระหว่างประมาณ 475,394.68 บาท ต่อราย ถึง 1,060,132.53 บาทต่อราย

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากกรอบการปรับแผนพัฒนาคนและสังคม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาการ โดยเน้นการพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมและเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นชนบท เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพึ่งตนเองและทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น "ครู" เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาคุณภาพคน ครูไม่ได้มีความหมายต่อเด็กเพียงเฉพาะการเรียนการสอนเท่านั้น แต่บุคลิกภาพและพฤติกรรมของครูจะเป็นต้นแบบที่ฝังลึกลงในจิตสำนึกของเด็กไปตลอดชีวิต ดังนั้นครูควรได้รับการพัฒนาและการยกย่องในสังคม อาชีพครูจึงเป็นวิชาชีพ ที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีขวัญและกำลังใจ ตลอดจนมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ (โครงการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหานี้ส่นข้าราชการครู : กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน ก.ค. ปิงบประมาณ พ.ศ. 2540)

ในอดีตอาชีพครูถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป แต่ในปัจจุบันภาพลักษณ์และความเข้าใจเหล่านั้นได้เปลี่ยนไป ผิดกับความเลื่อมใสศรัทธาที่มีต่อวิชาชีพนี้ ดูเสมือนว่ากำลังจะเลือนหายไปจากความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไป สาเหตุหนึ่งอาจมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้มีอาชีพครูต้องมีการะหนี้สินท่วมล้น ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานกองทุน และ สวัสดิการทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) เมื่อ ตุลาคม 2542 ระบุว่าจำนวนครูที่เป็นหนี้มีทั้งสิ้น 378,058 คน จากจำนวนข้าราชการครูทั่วประเทศ 498,740 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 75.80 ของข้าราชการครูทั่วประเทศมีมูลค่าหนี้ที่เป็นตัวเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 138,000 ล้านบาท โดยจำแนกเป็นหนี้ในระบบ (สหกรณ์ออมทรัพย์, ธนาคารหรือ

สถาบันการเงินต่างๆ) ประมาณร้อยละ 95 และเป็นหนี้นอกระบบอีกประมาณร้อยละ 5 ซึ่งการคาดการณ์เบื้องต้น พบว่า ข้าราชการครู (เฉพาะที่เป็นหนี้) แต่ละคนจะมีหนี้สะสมเฉลี่ยอยู่ประมาณ 360,000 บาท

หนี้ทั้งหลายเหล่านี้ อาจเป็นหนี้ที่เกิดจากความจำเป็นและหรือเป็นหนี้ที่เกิดจากค่านิยม ความฟุ่มเฟือย และการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามสมัยนิยมที่แปรเปลี่ยน เป็นที่แน่นอนว่าการบริหาร จัดการหนี้เหล่านี้ให้มีความคงสภาพหรืออยู่ในอำนาจการควบคุมของผู้ถือครองหนี้้นั้นเป็นปัญหาที่อาจบั่นทอนหรือมีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นการที่จะมีองค์กรหรือหน่วยงานใดให้ความสนใจต่อการแก้ไขหรือป้องกันการเกิดปัญหานี้ส่นของครูย่อมจะเป็นองค์ประกอบต่อการยกระดับคุณภาพของครู และการยอมรับของสังคมไทยอย่างแน่นอน

หนี้สินของครู อาจพิจารณาเป็นปัจจัยถ่วงที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูประจำการในทุกระดับ เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ได้ประกาศใช้เมื่อเดือนสิงหาคม 2542 ที่ผ่านมา และตามนัยของ พ.ร.บ. ดังกล่าว การปฏิบัติตามกฎหมายจะมีผลบังคับอย่างเต็มรูปแบบในเดือนสิงหาคม 2545 นอกเหนือไปจากการปรับปรุงระบบการศึกษาของชาติในส่วนรวมแล้ว การยกระดับคุณภาพของครูทางด้านวิชาการ คุณธรรม และจริยธรรมก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกเช่นกัน ดังนั้น การที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำหน้าที่ในการจัด กิจกรรมใดๆ ที่มีผลต่อการลดหรือบรรเทาหนี้สินครู ก็จะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาสมรรถนะ การปฏิบัติงานของครู นอกจากนั้น การจัดแผนงานใดๆ ที่อาจเป็นผลต่อการป้องกันการเกิดหนี้สิน ที่ไม่จำเป็นของครูในระยะยาวก็จะถือได้ว่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาไทยที่สำคัญเช่นกัน

ความจำเป็นที่หน่วยงานรับผิดชอบด้านหนี้สินควรต้องทราบเพื่อนำมาจัดวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะคลี่คลายหรือบรรเทาหนี้สินของครัวทั่วประเทศ ได้แก่ ปริมาณและแหล่งของหนี้สิน ปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดหนี้ ระดับรายได้ รายได้อื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากเงินเดือนประจำตลอดจนระดับหนี้สินครัวที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูและสาระที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่ผู้วางแผนโครงการจำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อศึกษาความต้องการสินเชื่อของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อศึกษาภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ขอบเขตการวิจัย

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น ครู-อาจารย์ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 5 ภาครวม 16 วิทยาเขต/คณะ/สถาบัน และทำการสุ่มตัวอย่างเป็นครู-อาจารย์ทั้งผู้มีหนี้สินและไม่มีหนี้สินจำนวนทั้งสิ้น 1,000 ราย แยกเป็น

- 1.1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลภาคเหนือ จำนวน 5 วิทยาเขตและ 1 สถาบันวิจัยสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง 60 ชุด
วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่ 100 ชุด

วิทยาเขตลำปาง 40 ชุด
วิทยาเขตน่าน 50 ชุด
วิทยาเขตเชียงราย 20 ชุด
วิทยาเขตพิษณุโลก 50 ชุด

1.2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลภาคกลาง จำนวน 4 วิทยาเขต

วิทยาเขตอยุธยาหันตรา 60 ชุด
วิทยาเขตอยุธยาบางบาล 60 ชุด
วิทยาเขตบึงพลาญชัยจตุรพักตรพิมาน 50 ชุด
วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารมย์ 50 ชุด

1.3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 วิทยาเขต

วิทยาเขตกาฬสินธุ์ 50 ชุด
วิทยาเขตสุรินทร์ 80 ชุด
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 100

ชุด

1.4 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก จำนวน 1 วิทยาเขต

วิทยาเขตจันทบุรี 50 ชุด

1.5 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลภาคใต้ จำนวน 1 วิทยาเขต และ 1 คณะ

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช 50 ชุด
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการ

ประมงตรัง 50 ชุด

โดยได้แบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับรายได้ (ตามตำแหน่งทางวิชาการ) และแต่ละกลุ่มรายได้ได้แยกศึกษาย่อยตามลักษณะความต้องการสินเชื่อ 3 ประเภท

2) แหล่งสินเชื่อจำกัดเพียงเฉพาะในสถาบันการเงินหรือสินเชื่อจากตลาดเงินในระบบเท่านั้น (Organized money market)

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2544 ได้กำหนดแนวทางการศึกษาไว้เป็น 3 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประการที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการสินเชื่อประเภทต่างๆ ของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และ ประการที่ 3 เพื่อศึกษาภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังมีระเบียบวิธีศึกษาและวิจัยดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้โดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามข้าราชการครูสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ทั้งหมด 5 ภาค โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Pagass, Garua, Loon CHUA (1984) ดังนี้

$$n = N / 1 + Ne^2$$

โดย N = จำนวนประชากร 1,927 ราย
n = จำนวนตัวอย่าง
e = จำนวนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 3 คำนวณหาค่าตัวอย่างได้จำนวน 704 ราย แต่ได้ทำการสุ่มไว้จำนวน 1,000 ราย โดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม (แบ่งตามระดับรายได้หรือตำแหน่งทางวิชาการเป็นเกณฑ์) และแต่ละกลุ่มยังแยกย่อยออกเป็น 3 กลุ่มย่อยตามประเภทของสินเชื่อ ได้รับแบบสอบถามกลับมาเพียง 605 ราย (คิดเป็นร้อยละ 85) เป็นจำนวนตัวอย่างที่ข้อมูลใช้ได้สมบูรณ์เพียง 452 ตัวอย่าง ดังรายละเอียด

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ตำแหน่งทางวิชาการ ตั้งแต่ ครู 1 - 2 ถึง อาจารย์ 1 ระดับ 3, 4, 5 รายได้ระหว่าง 6,020 - 19,740 บาท

กลุ่มที่ 2 คือ อาจารย์ 2 ระดับ 6, 7 รายได้ระหว่าง 11,120 - 29,810 บาท

กลุ่มที่ 3 คือ อาจารย์ 3 ระดับ 7, 8, 9 และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, รองศาสตราจารย์ รายได้ระหว่าง 13,680 - 44,930 บาท

โดยแต่ละกลุ่มรายได้แยกย่อยออกเป็นความต้องการสินเชื่อ 3 ประเภท ด้วยกันคือ

1. สินเชื่อเพื่อการเคหะสงเคราะห์
2. สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์
3. สินเชื่อเพื่ออำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า การท่องเที่ยว การศึกษาต่อของตนเองและของบุตร

ข้อมูลดังตารางตัวเลขดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามประเภทสินเชื่อ

ประเภทสินเชื่อ	กลุ่มที่ 1 (ราย)	กลุ่มที่ 2 (ราย)	กลุ่มที่ 3 (ราย)	รวม (ราย)
1. เคสขงเคราะห์	71	135	74	280
2. รถยนต์	38	26	16	80
3. อื่น ๆ	44	29	19	92
รวม	153	190	109	452

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมหนังสือวารสารและเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการครู ได้ศึกษาข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ อายุ สถานภาพปัจจุบัน ระดับการศึกษา จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) ภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องเลี้ยงดูนอกเหนือจากคนในครอบครัวได้ใช้ ค่าร้อยละและการพรรณนา (Description) โดยอาศัยข้อมูลตัวอย่าง

2. การศึกษาความต้องการสินเชื่อ

ประเภทต่าง ๆ ของข้าราชการครู ได้ดำเนินการดังนี้ ในการศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมภูมิตี่ได้นำมาใช้อธิบาย คือ ทฤษฎีอุปสงค์ (Demand) อุปสงค์ของเงิน (Demand for Money) ความต้องการ สินเชื่อของ Dhrymes and Kurz โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับรายได้หรือตามตำแหน่งทางวิชาการ และแต่ละกลุ่มได้แบ่งความต้องการสินเชื่อ 3 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อการเคหะ สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ สินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ ดังนั้นแบบจำลอง (Model) ที่ใช้ ในการวิจัยจึงเป็นดังนี้

แบบจำลอง กลุ่มที่ 1

$$Q_1 = a + a_1 px_1 + a_2 y + a_3 per + a_4 Int + a_5 A$$

$$Q_2 = b + b_1 py_1 + b_2 y + b_3 per + b_4 Int + b_5 A$$

$$Q_3 = c + c_1 pz_1 + c_2 y + c_3 per + c_4 Int + c_5 A$$

แบบจำลอง กลุ่มที่ 2

$$Q_4 = d + d_1 px_2 + d_2 y + d_3 per + d_4 Int + d_5 A$$

$$Q_5 = e + e_1 py_2 + e_2 y + e_3 per + e_4 Int + e_5 A$$

$$Q_6 = f + f_1 pz_2 + f_2 y + f_3 per + f_4 Int + f_5 A$$

แบบจำลอง กลุ่มที่ 3

$$Q_7 = g + g_1 px_3 + g_2 y + g_3 per + g_4 Int + g_5 A$$

$$Q_8 = h + h_1 py_3 + h_2 y + h_3 per + h_4 Int + h_5 A$$

$$Q_9 = i + i_1 pz_3 + i_2 y + i_3 per + i_4 Int + i_5 A$$

โดยที่

$$Q_1 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 1 (บาท)}$$

$$Q_2 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 1(บาท)}$$

$$Q_3 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ของข้าราชการครู ในปี พ.ศ.} \\ 2544 \text{ กลุ่มที่ 1 (บาท)}$$

$$Q_4 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 2 (บาท)}$$

$$Q_5 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 2 (บาท)}$$

$$Q_6 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ของข้าราชการครูในปี} \\ \text{พ.ศ. 2544 กลุ่มที่ 2 (บาท)}$$

$$Q_7 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 3 (บาท)}$$

$$Q_8 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ของข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2544} \\ \text{กลุ่มที่ 3 (บาท)}$$

$$Q_9 = \text{ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ของข้าราชการครูในปี} \\ \text{พ.ศ. 2544 กลุ่มที่ 3 (บาท)}$$

$$Y = \text{รายได้เฉลี่ย/เดือน (บาท) ซึ่งรายได้เฉลี่ยจะพิจารณารายรับอื่นๆ ที่พึงได้ทั้งหมดของ} \\ \text{ผู้ต้องการสินเชื่อรวมทั้งสามี และ ภรรยา}$$

$$Px_1 = \text{ราคาบ้าน (บาท) ของกลุ่มที่ 1}$$

$$Px_2 = \text{ราคาบ้าน (บาท) ของกลุ่มที่ 2}$$

$$Px_3 = \text{ราคาบ้าน (บาท) ของกลุ่มที่ 3}$$

$$Py_1 = \text{ราคารถยนต์ (บาท) ของกลุ่มที่ 1}$$

$$Py_2 = \text{ราคารถยนต์ (บาท) ของกลุ่มที่ 2}$$

$$Py_3 = \text{ราคารถยนต์ (บาท) ของกลุ่มที่ 3}$$

$$Pz_1 = \text{ราคาสินค้าเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว (บาท)} \\ \text{ของกลุ่มที่ 1}$$

$$Pz_2 = \text{ราคาสินค้าเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว (บาท)} \\ \text{ของกลุ่มที่ 2}$$

- Pz_3 = ราคาสินค้าเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว (บาท) ของกลุ่มที่ 3
- Per = คาบระยะเวลาในการชำระ (งวด หรือ ปี) เป็นจำนวนงวดทั้งหมดที่ผู้ให้กู้คิดระยะเวลาในการชำระเงินจากผู้กู้
- Int = อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ) เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้กู้เรียกเก็บจากผู้กู้
- A = ทรัพย์สินที่ผู้ขอกู้มีกรรมสิทธิ์ถือครองอยู่ (บาท)

และนอกจากนี้ ยังได้คำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อ ต่อราคาสินค้าและต่อรายได้รวมทั้งหมด อีกจำนวน 9 สมการ

3. การศึกษาภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ใช้วิธีการศึกษาหาภาระค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค ภาระหนี้สิน ของข้าราชการครู คิดเป็นร้อยละของรายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือน ตลอดจนศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

4. ข้อสมมติฐานการศึกษาในแนวทางการวิเคราะห์ ข้อ 2 มีดังนี้

สมมติฐานการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย สมมติฐาน

1. ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับราคาก่อนบ้าน(P_x) ราคารถยนต์ (P_y) ราคาสินค้าบริการเพื่ออำนวยความสะดวกอื่นๆ (P_z)

2. ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้เฉลี่ย/เดือน (y)

3. ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคาบเวลาในการชำระ(per)

4. ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับอัตราดอกเบี้ย (Int)

5. ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อซื้อรถยนต์ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองของผู้กู้ (A)

วิธีการวิเคราะห์

1. ใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ (Econometric) เช่นสมการถดถอย Multiple Regression Analysis คือ รีเกรสชันสำหรับตัวแปรหลายตัวเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ตามแบบจำลองสมการที่กำหนดทั้ง 9 สมการ

2. ใช้สมการ Translog คำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาและต่อรายได้ของแบบจำลองสมการที่กำหนดทั้ง 9 สมการ

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 1 และ 2 ได้ใช้โปรแกรม Eviews และ Limdep

ผลการวิจัย

ผลของการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2544 จากตัวอย่างที่ได้นำมาศึกษาจำนวน 452 ราย ได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทุกภาคของประเทศโดยได้ทำการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับรายได้หรือ

ตามตำแหน่งทางวิชาการ 3 ระดับคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3

ส่วนด้านปริมาณหรือความต้องการสินเชื่อได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อการเคหะ สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ทั้งเก่าและใหม่ และสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ หรือเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการศึกษา โดยเน้นศึกษาเฉพาะสินเชื่อในสถาบันการเงินเท่านั้น

ด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของข้าราชการครู พบว่า

1. ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภท เป็นเพศชายส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 59.73

2. ทางด้านอายุ กลุ่มที่ 1 จะมีอายุในช่วง 20 - 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.94 กลุ่มที่ 2 และ 3 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 86.32 ระดับอายุทั้ง 2 ช่วงเป็นวัยกำลังสร้างครอบครัว และต้องการความมั่นคงของชีวิต

3. ทางด้านสถานภาพปัจจุบัน ทั้ง 3 กลุ่ม จะมีสถานภาพในลักษณะสมรส มากที่สุดถึงร้อยละ 79.42 โสดประมาณร้อยละ 14.38 และแยกกันอยู่คิดเป็นร้อยละ 6.19 ทำให้มองเห็นได้ว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความมั่นคงทางด้านครอบครัวเป็นพื้นฐานร่วมกันคิดในทางสร้างสรรค์ และร่วมกันแก้ปัญหาทุกด้าน

4. ทางด้านระดับการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.73 ปริญญาตรี ร้อยละ 37.39 ที่เหลือเป็นระดับปริญญาเอก ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการเลือกซื้อสินค้าหรือเลือกใช้สินเชื่อประเภทต่างๆ

5. จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) และจำนวนภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องเลี้ยงดู นอกเหนือจากคนในครอบครัว พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม มีผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) จำนวนมากที่สุด 2

คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 และไม่มีจำนวนผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) รองลงไปคิดเป็นร้อยละ 26.33 ที่เหลืออยู่ระหว่าง 3-8 คน และเช่นเดียวกับกลุ่มที่ 2 จะมีภาระค่าใช้จ่ายทั้งคนในครอบครัวและนอกครอบครัวสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 53.16 ส่วนกลุ่มที่ 1 และ 3 ไม่มีภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว

ด้านการหนี้สินและปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู พบว่า

1. ลักษณะการใช้สินเชื่อของข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่มมีความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อการเคหะมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.95 เพื่อความสะดวกอื่นๆ หรือเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยว รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 20.35 ที่เหลือเพื่อซื้อรถยนต์

2. แหล่งสินเชื่อที่เป็นสถาบันการเงินที่ข้าราชการครูทั้ง 3 ขอกู้ยืมเงิน จำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ถึง 32.96 ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทั้ง 15 จังหวัด ที่ข้าราชการครูเป็นสมาชิกอยู่ รองลงไปได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คิดเป็นร้อยละ 19.47 สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงศึกษาธิการ เพียงร้อยละ 1.77 รวมกันคิดเป็นร้อยละ 54.20 ส่วนแหล่งกู้ยืมอื่นเช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สถาบันการเงินอื่นๆ ธนาคารออมสิน รวมกันคิดเป็นร้อยละถึง 45.80 ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งสินเชื่อที่มีบทบาทต่อความต้องการสินเชื่อของข้าราชการครูค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูหรือสหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่สามารถสนองความต้องการด้านสินเชื่อให้แก่ข้าราชการครูได้ทั้งหมด ทั้งๆ ที่ถ้ามองถึงผลตอบแทนในระยะยาว การกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู หรือสหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงศึกษาธิการน่าจะ

ดีกว่า เพราะมีเงินปันผลทั้งค่าหุ้น และตามส่วนซื้อ กลับคืนตอนสิ้นปี ตลอดจนหลักประกันในการกู้ยืม ส่วนใหญ่สหกรณ์ออมทรัพย์จะใช้บุคคลค่าประกัน มากกว่า

3. รายได้ ค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายคิด เป็นร้อยละของรายได้ ตลอดจนภาระค่าใช้จ่าย อุปโภคบริโภค ภาระหนี้สิน เงินกู้ชำระคืน พบว่า ข้าราชการทั้ง 3 กลุ่ม มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการ อุปโภคบริโภคและหนี้ รวมกันคิดเป็นร้อยละ 61.23 ส่วนที่เหลือเพื่อการอื่น คิดเป็นร้อยละ 38.77 แต่เมื่อมองเป็นรายกลุ่มจะเห็นว่ากลุ่มที่ 1 มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคและหนี้สิน สูงสุดถึงร้อยละ 93.36 และรองลงไปคือ กลุ่มที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 53.45 ต่ำสุด คือกลุ่มที่ 2 คิดเป็น ร้อยละ 51.65 เมื่อพิจารณาจากรายได้จะเห็นว่า กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด กลุ่มที่ 3 รองลงมาและกลุ่มที่ 1 น้อยที่สุด

4. ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู

4.1 ปัญหาจากการใช้สินเชื่อ ประเภทต่างๆ ของข้าราชการครู ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่ม ผู้กู้ ที่มีปัญหาระดับมาก ปัญหาลำดับ ที่ 1 คือ เรื่องอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูง ลำดับที่ 2 คือ ความไม่สะดวกที่ได้รับจาก เจ้าหน้าที่ สถาบันการเงินที่ข้าราชการครูไปขอกู้ และลำดับที่ 3 คือ ระยะเวลาการชำระคืนที่สั้นไป ส่วนกลุ่มผู้กู้ ที่มีปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาลำดับที่ 1 คือ ความไม่สะดวกที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่สถาบันทาง การการเงินที่ ข้าราชการครูไปขอกู้ ระยะเวลาการ ชำระคืนที่สั้นไป และจำนวนสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ ต่ำไป ตามลำดับ และกลุ่มผู้กู้ที่มีปัญหาน้อย และ น้อยที่สุด ยังคงเป็นเรื่องระยะเวลาในการชำระคืน ที่สั้นไป หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการขอสินเชื่อ เช่น การทำประกันภัย จำนวนสินเชื่อที่ได้รับ อนุมัติน้อยไป และระยะเวลาการชำระคืนที่สั้นไป เป็นต้น

4.2 สาเหตุหรืออิทธิพลที่ทำให้ ข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่ม ต้องกู้ยืมเงินมากที่สุด เนื่องมาจากรายได้จากเงินเดือนน้อยไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่า และอีกสาเหตุหนึ่ง เนื่องมาจากความต้องการบ้าน ที่อยู่อาศัยยามเกษียณอายุราชการและการใช้ หนี้สินเพื่อการอื่นคิน ส่วนปัจจัยที่ไม่เป็นสาเหตุ หรือไม่มีอิทธิพลที่ทำให้ข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่ม ต้องกู้ยืมเงินคือ การซื้ออสังหาริมทรัพย์เก็บไว้เพื่อ การเก็งกำไร หรือการซื้อรถยนต์รุ่นใหม่ราคา ประหยัดที่ออกสู่ตลาดและการมีสินค้าฟุ่มเฟือย ออกสู่ตลาดมากมาย

4.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีหนี้สิน พบว่าเกินครึ่งหนึ่งของข้าราชการครูอยู่ในข่ายของ การมีปัญหา น้อยและไม่มีปัญหา ที่มีปัญหามาก ส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาขาดขวัญและกำลังใจใน การปฏิบัติงาน การมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขาด ความสุขในครอบครัว และปัญหาด้านคุณภาพการ เรียนการสอน ลดลงเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย

ผลของการวิเคราะห์ความต้องการสินเชื่อ ข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่ง ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตาม ระดับรายได้หรือตำแหน่งทางวิชาการ และ แต่ละกลุ่มได้แบ่งออกเป็นตามประเภทสินเชื่อ 3 ประเภท และทำการวิเคราะห์ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยที่สามารถอธิบายการ เปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการสินเชื่อ ข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. ผลกระทบ เมื่อปัจจัยเหล่านั้นเกิดการ เปลี่ยนแปลงไป

ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 1

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 1 พบว่า สัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาก่อน รายได้ผู้กู้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณ ความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ ส่วนสัมประสิทธิ์ของอัตราดอกเบี้ย สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 90 เปอร์เซนต์ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่า เท่ากับ .9935 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 1 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ถึง 99.35 เปอร์เซนต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกประการ

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 1 พบว่า สัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคารถยนต์สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่า เท่ากับ .7520 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 1 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ได้เพียง 75.20 เปอร์เซนต์ ขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่าง ตัวแปรอิสระ ราคารถยนต์กับตัวแปรตามเพียงตัวเดียวเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก อื่นๆ กลุ่มที่ 1 พบว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือจำนวนเงินค่าใช้จ่าย

เพื่อการศึกษาหรือเพื่อการท่องเที่ยว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อดังกล่าว ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .8337 เปอร์เซนต์ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่ออำนวยความสะดวกอื่น กลุ่มที่ 1 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ได้ถึง 83.37 เปอร์เซนต์ ขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระ ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือจำนวนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการท่องเที่ยวและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ กับตัวแปรตามเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

เมื่อพิจารณาถึงผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ แต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามหรือพฤติกรรมในการกู้ยืมเงินของข้าราชการครู กลุ่มที่ 1 ในฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะเพื่อการซื้อรถยนต์ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ ตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาก่อน ราคารถยนต์ ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวก โดยมีค่ายืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อ ราคามีค่าน้อยกว่า 1 แต่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาของฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการซื้อรถยนต์มีค่าสูงที่สุด

ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 2

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 2 พบว่า สัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาก่อน รายได้ผู้กู้ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 และ 90

เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ 0.98 แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 2 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ถึง 98 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองของผู้กู้เท่านั้น กับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกประการ

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 2 พบว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคารถยนต์ กลุ่มที่ 2 พบว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคารถยนต์ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .66 แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 2 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ได้เพียง 66 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระ ราคารถยนต์ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เท่านั้นกับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ กลุ่มที่ 2 พบว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาเครื่องใช้อำนวยความสะดวกหรือเงินต้นเพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณา ค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .94 แสดงให้เห็นว่า

การเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ กลุ่มที่ 2 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ถึง 94 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระราคาสิ่งอำนวยความสะดวก อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองของผู้กู้ กับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม หรือพฤติกรรมในการกู้ยืมเงินของข้าราชการครู กลุ่มที่ 2 ในฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะเพื่อการซื้อรถยนต์ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ ตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาก่อสร้าง ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวก และตามระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ของฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ โดยค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อต่อปัจจัยดังกล่าว มีค่าน้อยกว่า 1 ทุกปัจจัย แต่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ที่มีต่อราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกมีค่าสูงที่สุด

ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 3

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 3 พบว่า สัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาก่อสร้าง ทรัพย์สินที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองของผู้กู้ รายได้ผู้กู้ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์ และ 90 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .99 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 3

สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ถึง 99 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับเว้นรายได้ผู้กู้ กับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 3 พบว่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยราคาบ้าน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 และ 95 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับเมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .99 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ กลุ่มที่ 3 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด ถึง 99 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระ ราคารถยนต์ รายได้ผู้กู้ ตามระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ กับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ กลุ่มที่ 3 พบว่าสัมประสิทธิ์ของราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาค่า coefficient of Multiple determination มีค่าเท่ากับ .65 แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มที่ 3 สามารถอธิบายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้ง 5 ชนิด เพียง 65 เปอร์เซ็นต์ และขณะเดียวกันทิศทางการเปลี่ยนแปลงระหว่างตัวแปรอิสระราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและอัตรา

ดอกเบี้ยเงินกู้กับตัวแปรตาม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามหรือพฤติกรรมในการกู้ยืมเงินของข้าราชการครู กลุ่มที่ 3 ในฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาบ้าน ราคารถยนต์ ราคาเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวก โดยค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อต่อราคารถยนต์มีค่ามากกว่า 1 และค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ของสินเชื่อต่อราคาบ้านและราคาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีค่าน้อยกว่า 1 ตามลำดับ

1. การพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินเชื่อ ทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 3 กลุ่ม

การพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 1 พบว่าปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 601,847.89 บาท ต่อราย ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์กลุ่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 502,320.25 บาทต่อราย ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษาต่อ เพื่อการท่องเที่ยว กลุ่มที่ 1 มีค่าเท่ากับ 242,840.88 บาทต่อราย

การพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 2 พบว่าปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะ กลุ่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1,029,048.86 บาทต่อราย

ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์กลุ่มที่ 2 มีค่าเท่ากับ 605,769.34 บาท ต่อราย

ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 301,410.55 บาท ต่อราย

การพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มที่ 3 พบว่า

ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะกลุ่มที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1,060,132.53 บาท

ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์กลุ่มที่ 3 มีค่าเท่ากับ 644,340.27 บาท

ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เพื่อการศึกษา เพื่อการท่องเที่ยว กลุ่มที่ 3 มีค่าเท่ากับ 475,394.68 บาท ต่อราย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ภาระค่าใช้จ่าย ภาระหนี้สิน และปัญหาด้านหนี้สินของข้าราชการครู และผลการวิเคราะห์ความต้องการสินเชื่อ ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขไว้ดังนี้ คือ

1. จากลักษณะความต้องการใช้สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อเพื่อการเคหะ เพื่อการอยู่อาศัยอย่างแท้จริงไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไร และรองลงไปคือ เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูง เป็นการพัฒนาการตนเอง เพื่อพัฒนางานในอาชีพที่ดำเนินอยู่ ซึ่งในที่สุดจะหมายถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ของข้าราชการครู

2. เห็นว่า สถาบันการเงินที่อยู่ใกล้ชิดข้าราชการครูมากที่สุดโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ครู หรือสหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ น่าจะปรับกลยุทธ์การให้สินเชื่อ โดยเน้นปรับลดด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการเคหะ ขยายระยะเวลาการชำระหนี้คืน เพิ่มจำนวนสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติให้สูงขึ้นแบบ

เบ็ดเสร็จมากกว่าเน้นการให้ผลตอบแทนกลับคืนในรูปของปันผลตามค่าหุ้นและตามส่วนซื้อผลเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. และเน้นนโยบายระดมการออมจากข้าราชการครู หรือสมาชิกบุคคลภายนอกให้มากขึ้น ควบคู่กันไป เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนเงินต้นเพื่อการกู้ยืมในอนาคต

4. ปรับปรุงขั้นตอนการทำงานหรือเน้นประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของแหล่งเงินกู้ที่เป็นสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น

5. พยายามหาแหล่งสินเชื่อหรือให้การสนับสนุนนอกเหนือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือ สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สรุป

การวิจัยความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปี พ.ศ. 2544 พบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีภาระรับผิดชอบผู้อยู่ในอุปการะ (รวมบุตร) จำนวน 2 คน และมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการเคหะในยามเกษียณอายุราชการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.95 โดยมีความต้องการสินเชื่อสูงสุดระหว่างจำนวน 601,847.89 - 1,060,132.53 บาท/ราย ภาระค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นด้านการอุปโภคบริโภคและชำระหนี้คืนถึงร้อยละ 61.23 แหล่งสินเชื่อที่สำคัญได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ จำกัด รวมกันถึง ร้อยละ 54.20 ที่เหลือเป็นสถาบันการเงินอื่น เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน ส่วนสาเหตุของการกู้ยืมที่สำคัญคือ เนื่องมาจากมีรายได้ (เงินเดือน) ไม่พอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ปัญหาจากการใช้สินเชื่อที่

สำคัญ คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง และปัญหาจากการมีหนี้ที่พบ คือ การขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคนโดย

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนยังคงเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของครู เพื่อให้ได้ผลผลิต คือตัวนักศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานตรงตามที่สังคมหรือตลาดต้องการต่อไป

บรรณานุกรม

- กรวรรณ วัฒนชัย. 2539. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อการเข้าซื้อรถยนต์นั่งในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จุไรรัตน์ สุภาพ. 2545. การศึกษาอุปสงค์ อุปทานและปัญหาของผู้ใช้บริการบัตรเอทีเอ็มของชน กลุ่มน้อยในเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่, เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไชยรัตน์ โครบล. 2536. พฤติกรรมของข้าราชการกับภาระสินเชื่อธนาคาร : กรณีศึกษาสินเชื่อ กรุงเทพฯ ธนวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่, รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์ และมลินี โหมาศวิน. 2527. ความลึกทางการเงินและการปล่อยสินเชื่อ, คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2537. รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, กรุงเทพฯ.
- นิกร สิมะสถิตย์ชัย. 2540. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภคของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- บจม. ธนาคารกรุงเทพ. 50 ปี ธนาคารกรุงเทพ, 2537.
- ประกิต ประทีปประเสน. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารสินเชื่อ หน่วยที่ 14, สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. 2537. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค. โครงการตำราลำดับที่ 21 ศูนย์บริการเอกสารวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- พิชิต ธานี. 2530. การวิเคราะห์ถดถอย, ราคาผลิตผลเกษตรภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- โยธิน กุสมิทธิ. 1979. The Impacts of Changes in monetary Policy Instruments on Intermediate Targets : A Case Study of Thailand, MA. Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University, Bangkok.
- ราพีง เวชยันต์วุฒิ. 2540. ทฤษฎีและนโยบายเศรษฐศาสตร์มหภาค. โครงการตำรา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- เรืองโร โดกฤษณะ. 2523. เศรษฐมิติเบื้องต้น : รีเกรสชั่นเชิงเดี่ยว (An introduction to Econometrics : Single-Equation Regression), ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ลำดวน จงเจริญ. 2546. การศึกษาวิจัยปัญหาหนี้สินข้าราชการครู 2544 : A study of Government School teachers Debt problem 2001, วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ 43 ฉ.1/2546, กรุงเทพฯ.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2542. หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 13. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2542. กรุงเทพฯ.
- วีรชาติ วิทยาบุรณานนท์. 2523. บริษัทเงินทุนกับการพัฒนาตลาดเครดิตเพื่อการบริโภคสินค้าภายในประเทศไทย : กรณีรถยนต์นั่ง, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศิริवल สุระ. 2539. การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับสินเชื่อและการฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมลักษณ์ สันติโรจนกุล. 2541. หลักเศรษฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์จิตรวัฒน์, กรุงเทพฯ.
- หทัยรัตน์ จิตปัญโญภาส. 2542. พฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือครองบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อดิศร ชุ่มอินทจักร์. 2544. การวิเคราะห์อุปสงค์สำหรับบัตรเอทีเอ็ม, การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- David, c.c. and R.L. Meyer. 1979 . A Review of Empirical studies of demand for Agricultural Loan. Ohio; ESO#6 03 Unpublished manuscript, The Ohio state University.
- Eastwood, David B. 1985. The Economics of consumer Behavior. Boston : Allyn and Bacon, Inc.
- Evan, Michael K. 1969. Macroeconomic Activity : Theory, Forecasting and control. New York: Harper and Row, Publishers.
- Freedman, M. 1957. A Theory of the Consumption Function, Princeton : Princeton University press.
- Lau, L. J. , W.L.Lin and P.A. Yo-yo. 1978. The Linear Logarithmic Expenditure system : An Application to consumption leisure choice. Econometrica. 46 (4) : 843-868.
- Suits, Daniel. 8. (1958). The Demand for Automobiles in the United States 1929-1965. In Review of Economic and Statistics. Michigan University of Michigan Press.